

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Bogumiła Ustjanicz

SSN Kazimierz Zawada (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku H. S.
przy uczestnictwie J. J.
o podział majątku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 kwietnia 2010 r.,
zażalenia uczestniczki postępowania
na postanowienie Sądu Okręgowego w S.
z dnia 28 października 2009 r., sygn. akt II Ca (.) (II WSC (...)),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 28 października 2009 r. Sąd Okręgowy odrzucił skargę kasacyjną uczestniczki J. J. Uznał tę skargę za niedopuszczalną ze względu na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarżenia – niższą od progu określonego w art. 519¹ § 2 i § 4 pkt 4 k.p.c. (kwota stu pięćdziesięciu tysięcy złotych). W uzasadnieniu wyjaśnił, że uczestniczka w apelacji określiła wartość przedmiotu zaskarżenia na 90 510,95 zł. W tej sytuacji, gdyby więc nawet doszło do całkowitego oddalenia apelacji, wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego uczestniczki nie mogłaby odpowiadać wymaganej sumie. Co więcej, cała spłata zasądzona od uczestniczki przez Sąd Okręgowy na skutek

zmiany postanowienia Sądu Rejonowego jest niższa od 150 000 zł, gdyż wynosi tylko 129 802 zł.

W zażaleniu uczestniczka, powołując się na występowanie w sprawie bliżej określonych, wyjątkowych okoliczności, zakwestionowała zasadność odrzucenia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W tzw. sprawach działowych obowiązek podania we wniosku o wszczęcie postępowania wartości przedmiotu sprawy (art. 511 w związku z art. 187 § 1 pkt 1 i art. 19 § 2 k.p.c.), a w apelacji - wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 368 § 2 w związku z art. 19 § 2 i art. 13 § 2 k.p.c.), został zmodyfikowany przez art. 684, 567 § 3 i art. 619 § 1 k.p.c. Zgodnie z tymi przepisami, ustalenie wartości dzielonego majątku należy do sądu. Sąd *meriti* powinien więc zawsze, działając z urzędu, wartość tę ustalić. Nigdy nie jest dla niego wiążące w tym względzie stanowisko współwłaścicieli (współuprawnionych).

Podobnie rzecz przedstawia się, gdy chodzi o określenie wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego. Uczestnik postępowania o podział majątku wspólnego wnosząc skargę kasacyjną powinien w niej wskazać, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., wartość przedmiotu zaskarżenia. Wskazana wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest jednak wiążąca dla sądu drugiej instancji, ani dla Sądu Najwyższego. Mogą one poddać ją weryfikacji na podstawie akt sprawy z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01, LEX nr 550948., z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01, LEX nr 54322, z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, nr 1, poz. 11, i z dnia 18 maja 2006 r., IV CZ 34/06, LEX nr 200867). Praktyczne znaczenie tej weryfikacji ujawnia się zwłaszcza w przypadkach oczywiście nieprawidłowego wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w zamiarze zapewnienia sobie dostępu do skargi kasacyjnej.

W tzw. sprawach działowych wartością przedmiotu zaskarżenia jest wartość konkretnego interesu, np. rzeczy lub praw, których objęcie lub nieobjęcie podziałem skarżący kwestionuje (por. powoływane już postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02). Z reguły wartość ta nie przekracza – nawet gdy zakwestionowano orzeczenie w całości – wartości udziału skarżącego uczestnika. Tylko wyjątkowo jest inaczej, na przykład wtedy, gdy uczestnik podważa zasadę podziału (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 kwietnia 2002 r., II CZ 25/02, LEX nr 54494, z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60, i z dnia 9 czerwca 2005 r., III CZ 44/05, niepubl.).

W niniejszej sprawie spór na etapie postępowania apelacyjnego ogniskował się wokół rozliczenia nakładów z majątku odrębnego uczestniczki na majątek wspólny. Uczestniczka, określając nakłady z majątku odrębnego na majątek wspólny na kwotę 120 000 zł i żądając ich rozliczenia domagała się obniżenia zasądzonej od niej spłaty do sumy 44 791,05 zł (zamiast sumy 135 302 zł zasądzonej przez Sąd Rejonowy). Jej żądanie zostało – jak wiadomo – częściowo uwzględnione, przez obniżenie spłaty do wysokości 129 802 zł.

W świetle przytoczonych okoliczności należy w pełni podzielić stanowisko Sądu Okręgowego, że wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego uczestniczki, skarżącej postanowienie Sądu Okręgowego wydane na skutek jej apelacji, nie mogła być zasadnie określona na kwotę wymaganą w art. 519¹ § 2 i 4 pkt 4 k.p.c.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ k.p.c. jak w sentencji.